

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 4931/2018
16.01.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ивица Радоњић, адвокат из ..., против тужене ББ (раније ...) из ..., чији је пуномоћник Јасмина Димитријевић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 26/2018 од 17.01.2018. године, у седници већа одржаној дана 16.01.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 26/2018 од 17.01.2018. године - става првог изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Неготину П2 112/16 од 08.11.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се измени пресуда Основног суда у Неготину П2 47/13 од 19.03.2013. године у ставу другом изреке тако да се малолетно дете странака ВВ рођен2006. године у ... повери тужиоцу АА, као оцу, на самостално вршење родитељског права и да се нареди туженој да дете одмах преда тужиоцу ради вршења родитељског права. Ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 26/2018 од 17.01.2018. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Неготину П2 112/16 од 08.11.2017. године у ставу првом изреке. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у делу одлуке о трошковима поступка из става другог изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно одлучивање.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у потврђујућем делу из става првог изреке, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/2018), у вези са чланом 202. и 208. Породичног закона

(„Службени гласник РС“ број 18/2005, 72/2011 и 6/2015) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије којима се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 352. ЗПП учињену у поступку пред првостепеним судом, не представља ревизијски разлог, сагласно члану 407. став 1. ЗПП, а ради се и о поновљеном жалбеном наводу о коме се изјаснио другостепени суд одлучујући о жалби.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку у којем је рођено двоје малолетне деце и то син ВВ рођен ...2006. године и ћерка ГГ рођена ...2011. године. Правноснажном пресудом Основног суда у Неготину П2 47/13 од 19.03.2013. године, која је донета у спору за развод брака, малолетна деца су поверена мајци, овде туженој, на самостално вршење родитељског права, док је отац, овде тужилац, обавезан да доприноси издржавању малолетне деце и уређен је начин одржавања личних односа деце и оца. У време доношења пресуде чија се измена тражи малолетни ВВ је имао ... година и био је ученик ... разреда основне школе. У време пресуђења у овај парници, малолетни ВВ је имао ... година и био је ученик ... разреда основне школе. Од развода брака родитеља, малолетни ВВ живи са мајком и млађом сестром ГГ и између њих постоји стална и стабилна заједница живота као и емотивна везаност, како између мајке и деце, тако и између деце међусобно. Тужена ни на који начин није ускратила деци нормалан начин живота, нити је спречавала и онемогућавала малолетног ВВ да одржава редовне личне односе са оцем. Према извештају Центра за социјални рад из ... од 31.08.2017. године, у време када је тужилац поднео тужбу за измену одлуке о вршењу родитељског права у односу на малолетног сина ВВ, исти је изјавио да жели да буде код оца али да жели стално да виђа мајку и сестру, па је у том смислу у првом извештају Центар за социјални рад дао своје мишљење, с`тим да је касније настављено праћење породичног стања и малолетни ВВ је у Центру оповргао своју ранију жељу те изјавио да жели да остане код мајке и сестре, а да настави да редовно виђа оца. С обзиром на промене у израженом мишљењу, малолетном ВВ је остављено време да изнесе свој коначан став и са истим је обављен разговор 29.08.2017. године у природној средини где је могао да се изјасни без утицаја и притиска. Приликом тог разговора, малолетни ВВ је био децидан да не жели да вршење родитељског права над њим буде поверено оцу и да је спреман да се о томе изјасни на суду. Надаље је у извештају Центра наведено да овакву жељу и изјаву малолетног ВВ треба испоштовати, без обзира на чињеницу да се предомишља. Центар је дао мишљење да, уколико и даље жели да остане да живи са мајком и сестром, таква одлука није у супротности са његовим најбољим интересима и треба је испоштовати. Сагледавањем комплетне ситуације и након обављеног разговора са малолетним ..., члановима породице и мајком, Центар за социјални рад у ... је дао стручно мишљење да се нису стекли услови за измену одлуке о вршењу родитељског права над малолетним ВВ и предложио је да је у најбољем интересу детета да остане да живи са мајком и сестром. У току поступка малолетни ВВ је пред судом изразио мишљење да би желео да живи са оцем. Ову изјаву ВВ је дао пред судом након претходног разговора са педагогом и психологом који су били присутни и оцењено је да је исти био видно узбуђен, у страху, са повременим моментима плакања, те да је

после разговора, а на питање суда, дуго размишљао и на крају изјавио да би желео да живи са оцем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правноснажно одбили тужбени захтев за измену одлуке о вршењу родитељског права. По налажењу Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да се нису стекли услови за измену одлуке о вршењу родитељског права и да је у најбољем интересу малолетног детета странака ВВ да родитељско право и даље врши мајка, применом чланова 6. став 1., 266. став 1. и 3., 270. Породичног закона и Конвенције о заштити права детета ("Службени лист СРЈ" бр. 15/90).

Приликом доношења одлуке о томе ко ће од родитеља самостално вршити родитељско право, при чему се тада суштински одлучујује о правима детета, у обзир се узима најбољи интерес детета. Ревизијом тужиоца се оспорава оцена нижестепених судова о најбољем интересу детета у овој парници са аспекта израженог мишљења детета. Супротно наводима ревизије, нижестепени судови су дали образложену оцену из којих разлога нису прихватили мишљење детета да жели да живи са оцем. Наиме, најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета (члан 266. став 1. Породичног закона и члан 3. Конвенције о правима детета) је правни стандард који чини неколико елемената процене: узраст и пол детета, његове жеље и осећања с обзиром на узраст и достигнуту зрелост, потребе за васпитањем и способности родитеља да задовоље утврђене потребе детета. Суд је дужан да мишљењу детета посвети дужну пажњу, у складу са годинама и зрелошћу детета (члан 63. став 3. и 266. став 3. тачка 2. Породичног закона, члан 12. и 13. Конвенције о правима детета), али суд не мора да уважи мишљење детета ако то није у његовом најбољем интересу. Све и под условом да је аутентично формирано (а у овом случају је утврђено да је малолетни син странака мењао мишљења како пред надлежним Центром за социјални рад, тако и пред судом у односу на мишљење дато пред Центром, када је био видно збуњен, узнемирен и уплашен), суд није обавезан да одлучи у складу са мишљењем и жељом малолетног детета уколико оно није у складу са проценом његовог најбољег интереса.

Имајући у виду околности конкретног случаја - да малолетни ВВ од престанка заједнице живота странака живи са туженом мајком, која пружа детету доследну и поуздану бригу, да у породичној заједници живи и млађа сестра и да су деца међусобно блиско емотивно повезана, да мајчине васпитне методе, које се неосновано и недоказано ревизијом доводе у вези са физичким кажњавањем малолетног ВВ, нису доведене у питање, нити је доведен у сумњу мајчин капацитет за вршење родитељског права, а имајући у виду пол и узраст детета – период адолесценције у којем се мушка деца више везују за оца, али које карактерише емотивна нестабилност, чешћи конфликти и неслагања са родитељима, те одбијање ограничења које родитељ са којим дете живи нужно намеће у дисциплини, правилан је закључак нижестепених судова да најбољи интерес детета ВВ у конкретном случају не оправдава измену одлуке о вршењу родитељског права. Са друге стране, малолетно дете није ускраћено за бригу и љубав оца, јер су лични контакти између њих редовни и квалитетни, и тиме се обезбеђују услови за правилан и потпун развој детета. Такође, по мишљењу Центра за социјални рад, који су нижестепени судови у потпуности прихватили

као стручан и објективан, малолетни ВВ треба да остане, заједно са сестром, поверен мајци на негу, чување и васпитање, упркос његовом изјашњењу да жели да живи са оцем. Мишљење детета је оцењено на адекватан начин, имајући у виду утврђење да је дете пред судом имало реакцију плакања и да је после дужег разговора са педагогом и психологом дао своју изјаву у стању видног страха и узнемирености, а не у стању смирености како се неосновано тврди ревизијом. Напротив, своје мишљење да жели да остане да живи са мајком и сестром, а да чешће виђа оца, малолетни ВВ је децидно изразио у разговору обављеном у природној средини када није имао притисак и тежину давања мишљења пред судом. На основу оцене свих изведених доказа, а пре свега налаза и мишљења стручног тима Центра за социјани рад, судови су правилно закључили да се нису у битном измениле околности које би представљале основ за измену досадашње одлуке у правцу поверавању детета оцу. Иако се ради о мушком детету које је старији у односу на време када су се родитељи у парници за развод брака споразумели да малолетна деца заједно буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, Врховни касациони суд налази да је, када се сагледа целокупна породична ситуација и испитају сви аспекти конкретног случаја, у најбољем интересу малолетног ВВ да се тренутно не мења одлука о вршењу родитељског права, имајући у виду и да је тужена родитељ који је подобан за вршење родитељског права.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић